



Just Keeping them honest

De herverpakte mkb-miljarden van minister Kamp

09apr 2015april 2015

[Joris Heijn](#)

Minister Kamp belooft twee miljard euro aan krediet voor mkb-bedrijven. Kan de minister daarmee het miljardengat dichtend dat banken laten vallen? En hoe realistisch en 'nieuw' is het geld van Henk Kamp eigenlijk?



'Mkb kan eindelijk weer lenen' kopte het AD woensdagochtend op de voorpagina. Een instituut met een degelijke naam, de [Nederlandse Investeringsinstelling](#) (NLII), lanceerde gisteren twee fondsen die ieder voor zo'n een miljard euro aan mkb-financiering moeten gaan zorgen.

Maar wat er níet werd bij verteld, was dat een van die fondsen vorig jaar ook al met veel tamtam werd gelanceerd. Robeco-topman Roderick Munsters en Chris Buijink, voorzitter van de Nederlandse Vereniging van Banken, sloegen [gezamenlijk](#) op de gong van Beursplein 5 om het [NL Ondernemingsfonds](#) te lanceren. Dat fonds, met een omvang van – u raadt het al – een miljard euro 'zal de eerste leningen nog dit jaar verstrekken,' zo werd aangekondigd in het [persbericht](#). Maar die leningen kwamen er niet, want investeerders bleven weg.

NLII veranderde de naam en presenteerde het als een nieuw fonds

De NLII nam het NL Ondernemingsfonds onder haar hoede, [veranderde](#) de naam in 'Bedrijfsleningenfonds,' en lanceerde het afgelopen woensdag als nieuw. Volgens een woordvoerder van de NLII is er verder inhoudelijk weinig veranderd aan het fonds. 'Voor zover ik weet is het redelijk in stand gebleven en is het qua dynamiek hetzelfde gebleven.' Toch is zij optimistisch dat het nu wel gaat lukken met het hernoemde Bedrijfsleningenfonds. 'Het fonds was tot nu toe nog niet operationeel. De Nederlandse Investeringsinstelling is opgericht door institutionele beleggers. Doordat NLII nu gelieerd is aan het fonds, geeft dat voor hen voldoende vertrouwen om er in te stappen.' Het Bedrijfsleningenfonds leent alleen bedragen groter dan 10 miljoen euro uit.

Voorzichtig scenario

Maar hoeveel geld is er toegezegd? Minister Kamp en de NLII spreken zelf van 2 miljard euro aan extra kredietverlening, maar pensioenfondsen en andere institutionele investeerders hebben tot nu toe slechts zo'n 400 miljoen euro toegezegd, zo bevestigt de woordvoerder van de NLII. De verwachting van de NLII is dat dat bedrag nog wordt verdubbeld. Elke euro die de fondsen investeren, moet door de banken minimaal gematched worden. 'Het meest voorzichtige scenario is dat er 1,6 miljard euro wordt uitgeleend,' stelt de woordvoerder, die er dus van uitgaat dat de inleg van institutionele beleggers sowieso wordt verdubbeld tot 800 miljoen euro.

Naast het Bedrijfsleningenfonds, richt de NLII ook een Achtergestelde Leningen Fonds (ALF) op, dat ook voor een miljard euro aan krediet moet zorgen. Een cruciaal element van dat fonds is dat de overheid garanties verstrekt. Institutionele beleggers kunnen via ALF de helft van hun inleg terugkrijgen als het onverhoopt misloopt met het bedrijf waar zij in investeren.

De hoop is dat door achtergestelde leningen te verstrekken via het ALF, de balansen van de mkb-bedrijven worden versterkt, waardoor de banken ook weer geld durven uit te lenen. Lenen is nu een groot probleem voor mkb'ers. Het onderpand van mkb'ers bestaat traditioneel veel uit vastgoed, dat sinds de kredietcrisis sterk in waarde is gedaald. De buffers weer opkrikken door winst in te houden was de laatste jaren voor veel ondernemers moeilijk, door de slechte economie. En doordat de buffers laag zijn, is het voor banken risicovoller om geld uit te lenen: als de buffers worden versterkt met vers aandelenkapitaal of achtergestelde leningen, volgt kredietverlening door de bank vanzelf, zo is het idee achter onder meer het ALF.

ALF alleen voor groeifinanciering

Het ALF maakt gebruik van een bestaande garantieregeling van het ministerie van Economische Zaken, de '[Groeifaciliteit](#).' De naam van die garantieregeling zegt het al: de leningen zijn bedoeld om te groeien, of om overnames te doen. Al mogen er ook management buy-outs mee worden gedaan. Investeerders die gebruik willen maken van de Groeifaciliteit moeten wel een premie betalen aan de Staat, om te voorkomen dat er sprake is van staatssteun.

De staat garandeert niet alleen bedrijfsleningen, maar ook investeringen van private equity

In tegenstelling tot het Bedrijfsleningenfonds, heeft de garantieregeling achter het ALF wel een track record. De overheid zette vorig jaar [35,5 miljoen euro](#) opzij voor de Groeifaciliteit. Dat ging niet alleen naar garanties voor banken, maar ook naar [private equity-partijen](#), die risicodragend vermogen inbrachten. De NLII mag dus gebruik maken van een bestaande garantieregeling, waar ook zonder de NLII al gebruik van wordt gemaakt. Ook dit fonds is dus, net als het Bedrijfsleningenfonds, een herverpakking van een oude regeling.

Brancheorganisatie blij

De herverpakking van bestaande regelingen in twee 'nieuwe' fondsen, werd door MKB-Nederland enthousiast ontvangen. Het ALF was [volgens](#) de belangenorganisatie zelfs 'het resultaat van een succesvolle lobby van de ondernemingsorganisatie.' 'Hiervan kunnen duizenden ondernemers profiteren,' [voegde](#) MKB-Nederlandvoorman Michaël van Straalen daaraan toe. Het is niet de eerste 'succesvolle lobby' die MKB-Nederland heeft gedaan om de kredietverlening voor zijn achterban te redden. Vorige maand [meldde](#) Follow The Money dat MKB-Nederland zich niet wilde inzetten voor een klachtenloket waar mkb'ers kunnen klagen over hun bank, omdat zij vrezen dat banken de kredietkraan dan nog verder dicht zouden draaien.

Niet alle ondernemers komen in aanmerking voor het ALF. Zo worden bedrijven in de [gezondheidszorg](#) en de landbouw uitgesloten van de achterliggende Groeifaciliteit, en dus waarschijnlijk ook van het ALF. Ook moet het geld worden gebruikt voor groeiplannen. Ondernemers die moeite hebben om hun bestaande financiering op peil te houden, bijvoorbeeld omdat zij in [Bijzonder Beheer](#) zitten en extra moeten aflossen, kunnen weinig met het ALF. Ook voor ondernemers die in de tang zitten omdat hun [renteswap](#) onder water staat, biedt het ALF in principe geen uitkomst.

Krimp mkb-kredieten: 8 miljard

De vraag waarom het gaat is of de twee fondsen een deel van het gat kunnen dichten dat banken de afgelopen jaren hebben laten vallen in hun kredietverlening aan het mkb. Cijfers die De Nederlandsche Bank vorige week [online](#) zette, tonen de omvang van dat probleem. In een jaar tijd nam het totaal aan mkb-krediet af met 8,3 miljard euro tot 135 miljard euro in het vierde kwartaal van vorig jaar, een krimp van bijna zes procent. Dat betekent dat kleine en middelgrote ondernemers niet alleen lastig aan nieuw krediet komen, maar ook dat zij per saldo flink (moeten) aflossen op bestaande leningen.

Datum laatste wijziging: 02-04-2015

Tabel 5.14 Kredietverlening Nederlandse grootbanken aan Nederlands midden- en kleinbedrijf

Miljoenen euro

	2013K3	2013K4	2014K1	2014K1 ¹	2014K2	2014K3	2014K4
1 Uitstaande leningen	113.344	113.276	112.377	111.627	111.172	109.363	108.205
1.1 <= € 0,25 mln	10.071	10.031	9.994	9.899	9.902	9.802	9.713
1.2 > € 0,25 mln en <= € 1 mln	29.877	29.872	29.636	29.408	29.104	28.797	28.557
1.3 > € 1 mln	73.396	73.372	72.748	72.319	72.166	70.764	69.935
2 Uitstaande rekeningen-courant kredieten	31.359	30.063	29.878		29.112	28.433	26.790
2.1 <= € 0,25 mln	5.406	5.197	5.204		5.060	4.941	5.114
2.2 > € 0,25 mln en <= € 1 mln	5.807	5.580	5.523		5.452	5.343	4.948
2.3 > € 1 mln	20.147	19.286	19.152		18.600	18.150	16.728
3 Uitstaande kredietverlening (1 + 2)	144.703	143.339	142.255	141.505	140.284	137.796	134.995
3.1 <= € 0,25 mln (1.1 + 2.1)	15.477	15.228	15.197	15.103	14.962	14.743	14.827
3.2 > € 0,25 mln en <= € 1 mln (1.2 + 2.2)	35.683	35.452	35.159	34.931	34.556	34.140	33.505
3.3 > € 1 mln (1.3 + 2.3)	93.543	92.659	91.899	91.471	90.766	88.914	86.663
4 Non-performing loans	13.595	14.359	14.478	14.440	14.714	14.920	14.556

DNB-tabel over kredietverlening grootbanken aan het mkb

‘Leningen aan kleine bedrijven minder rendabel voor banken’

Minister Kamp [schreef](#) woensdag in een brief aan de Tweede Kamer een korte analyse over de vraag waarom de kredietverlening aan het mkb in het nauw zit. ‘Door de aanhoudend lage binnenlandse vraag is de financiële positie van het mkb verslechterd,’ schrijft de minister. ‘Daar komt bij dat het voor kredietverleners relatief lastig en kostbaar is om te bepalen of leningen aan kleinere bedrijven verantwoord zijn. Dat maakt de leningen minder rendabel. Voor banken gelden bovendien sinds de crisis strengere regels met betrekking tot de aan te houden kapitaalbuffers. Van hun kant zijn de bedrijven te afhankelijk van de (grote) banken. Dat de bedrijven weinig alternatieven hebben, draagt bij aan de onevenwichtigheid van de financieringsmarkt.’

MKB-Nederland en minister Kamp zijn blij met de twee miljard euro die woensdag werd beloofd. Maar de ‘onevenwichtigheid van de financieringsmarkt,’ zoals Kamp het zelf noemt, blijft bestaan. En ook de 8 miljard euro krimp die alleen al vorig jaar optrad, is met de nieuwe Kamp-miljarden nog lang niet gedicht.